

به نام خدا

شبکه بهداشت و درمان شهرستان کوار

تک فرزندی و عوارض آن

تهیه و تنظیم:

فاطمه قربانی کارشناس جوانی جمعیت

بهار 1403

مطالعات متعدد در چین بر این باورند که به موازات افزایش تعداد خانواده های تک فرزند باید انتظار تغییرات گسترده ای را در رفتار جامعه چین داشت به طوری که از آن به عنوان "بمب ساعتی رفتاری" نام برده اند.

به طور کلی با توجه به اینکه خانواده در حکم یک نظام و سیستم است. در خانواده تک فرزند، این سیستم به شکل مثلث در خواهد آمد و ارتباط ها بسیار محدود است و فرزند فقط با پدر و مادر بزرگسال خود تعامل دارد و بسیاری از روابط اجتماعی شکل نخواهد گرفت. حال زرزمانی که تعداد فرزندان افزایش می یابد و گسترش پیدا می کند. تعامل فرزند با پدر و مادر و خواهر و برادر و ارتباط چهره به چهره، روش های حل مسئله، تعامل همدلی، صمیمیت، گذشت و تفکر خلاق شکل خواهد گرفت و خانواده شباهت بیشتری به جامعه واقعی پیدا خواهد کرد و کودک می تواند در این حالت نمونه ای از تعاملات و ارتباطات موجود در اجتماع واقعی را ببیند و نحوه صحیح برخورد با مسائل و موضوعاتی که در آینده در جامعه با آن ها مواجه خواهد شد را بیاموزد و تمرین کند.

اگر می دانستیم تک فرزندی چه آسیب هایی به زندگی امروز و فردای فرزندانمان می زند. هیچ گاه نعمت داشتن برادر و خواهر را از آنها دریغ نمی کردیم.

* کاهش نسل جوان و پیر شدن جمعیت، می تواند چرخه تولید و اقتصاد جامعه را متوقف و سبب گسترش فقر در جامعه شود.
* تمایل بیشتر خانواده های تحصیل کرده به تک فرزندی، می تواند سبب کاهش متوسط ضریب هوشی جامعه شود.
* با توجه به زیاد شدن امید به زندگی، تک فرزندان نمی توانند به راحتی همه مسئولیت های نگهداری از پدر و ماد مسن خود را تقبیل کنند و بنابراین نیاز به خانه ها و محل های نگه داری سالمندان افزایش می یابد.

* لازم به ذکر است مطالعات محدودی به جنبه مثبت تک فرزندی پرداخته اند ولی تعداد آنها در قیاس با مطالعاتی که به تبعات منفی آن پرداخته اند کمتر است.

مواردی که باید همواره به یاد داشت:

- * مهدکودک می تواند محیط مناسبی برای فرزندان شما در برخی از ابعاد باشد ولی به هیچ عنوان نمی تواند جای خواهر/ برادر را بری فرزند شما پر کند.
- * سعی نکنید دختر خاله، پسر عمع و...را به عنوان خواهر و برادر کودک معرفی کنید، روابط افراد در بزرگسالی با دووران کودکی متفاوت است.
- * عده ای معتقدند مشکلات تک فرزندی، نه به خاطر تک فرزندی بلکه بع دلیل رفتار والدین با کودکان تک فرزند بروز می کند.

معایب تک فرزندی از بعد اجتماعی

- * افزایش احتمال طلاق در بزرگسالی
- * رواج تک فرزندی باعث پیری و به دنبال آن کاهش جمعیت کشور است.

معایب تک فرزندی از بعد فردی

ممکن است کودک تنها:

- * به دلیل توجه زیاد پدر و مادر و سایر بستگان نزدیک از اعتماد به نفس کمتری برخوردار باشد.
- * به دلیل نداشتن خواهر برادر فرصت تجربه برخی از احساسات و چگونگی کنترل و مدیریت آن ها را نداشته باشد و از مهارت های تعاملی کمتری برخوردار باشد.
- * انعطاف پذیری، تاب آوری و هوش هیجانی کمتری داشته باشد.
- * بخاطر مراقبت پیش از پدر و مادر، احساس کند زیر ذره بین است، آزادی های معقولش محدود شده و از دخالت آنها در کارش خسته شود.
- * به دلیل ارتباط کمتر با کودکان و تماس بیشتر با بزرگسالان، متقاضی کودکی خود را بروز ندهد و رفتاری مانند بزرگسالان داشته باشد(نتواند آن گونه که لازم است بچگی کند).

تک فرزندی و عوارض آن

تمایل به فرزنددار شدن، فطری و برای تداوم نسل و بقا انسان ها ضروری است در قرن بیست و یکم نرخ تولد و اندازه خانواده ها به وضوح کاهش و تعداد خانواده های تک فرزند افزایش یافته است. اگرچه عوامل بسیار زیادی در گرایش به تک فرزندی نقش دارند، نتایج بررسی ها نشان می دهد عدم آگاهی از پیامدهای تک فرزندی نقش مهمی بر رواج این پدیده دارد و در خیلی از موارد غفلت از فرزندآوری به موقع، باعث می شود که خانواده ها نتوانند به تعداد فرزند دلخواه خود دست یابند. چرا که افزایش سن خانم ها باعث کاهش شانس باروری موفق می شود. به همین خاطر توصیه می شود، همه زوج ها در اولین فرصت ممکن به تعداد فرزند دلخواه خود دست یافته و از تاخیرهای بدون دلیل پرهیز کنند. تک فرزندی از جنبه های مختلفی در سطح خانواده و جامعه قابل ارزیابی است.